

Rzeka

To, w najprostszym ujęciu, woda płynąca po powierzchni lądu w wyżłobionym korycie. Do większej rzeki wpadają inne, zwane **dopływami**. Obszar zajęty przez rzekę i jej dopływy nazywamy dorzeczem.

W rzece możemy wyróżnić **trzy** odcinki:

Bieg górny rozpoczyna się u źródła - miejsca, z którego rzeka bierze początek.

Bieg środkowy charakteryzuje się zwykle wolniejszą niż wcześniej prędkością płynącej wody, która podmywa brzegi, przez co rzeka poszerza swoją dolinę.

Bieg dolny charakteryzuje się najmniejszą prędkością płynącej wody. Kończy się miejscem, gdzie rzeka wpada do innej rzeki, jeziora lub morza zwanym ujściem.

W NURCIE CIEKAWOSTEK

Wisła

królowa polskich rzek

Wisła wypływa z Babiej Góry i uchodzi do Morza Bałtyckiego.
Ma długość 1047 km i jest **najdłuższą** rzeką w Polsce.

Przepływa przez około 80 miast, mniejszych miejscowości i wsi. Płyne przez takie miasta jak Wisła, Kraków, Warszawa, Bydgoszcz, Toruń, aż do morza niedaleko Gdańska.

W odległości 50 kilometrów od ujścia, Wisła rozdziela się na odnogi tworzące **Żuławy Wiślane**.

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku działa w dolnym biegu Wisły na terenie zwanym Regionem Dolnej Wisły.

A czy wiesz jakie rzeki płyną przez Gdańsk?

W NURCIE CIEKAWOSTEK

Odra

Płynie przez 3 kraje, liczy 854,3 km, z tego w granicach Polski płynie przez 742 km. Zalicza się ją do 3 **najdłuższych** rzek naszego kraju.

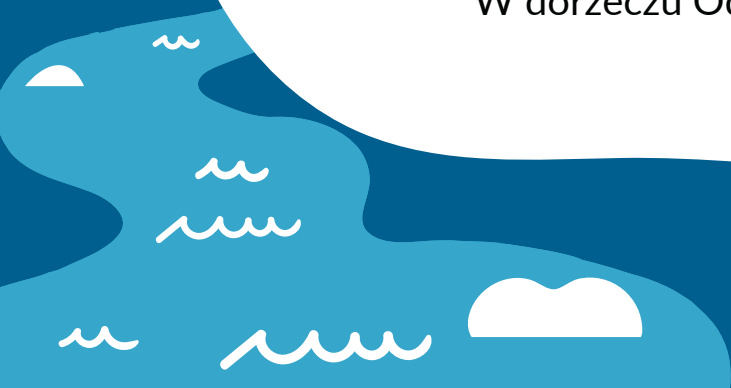
Źródło Odry znajduje się we wschodnich Czechach, w Górach Odrzańskich w Sudetach.

Dwa odcinki Odry stanowią **naturalne granice** między państwami:

- W górnym biegu, na krótkim odcinku między Polską a Czechami.
- W dolnym biegu, na długości 161,7 km, pomiędzy Polską i Niemcami.

Uchodzi do Rostki Odrzańskiej, która jest zatoką Zalewu Szczecińskiego, w północno-zachodniej części Polski.

Na górnej Odrze znajduje się zbiornik przeciwpowodziowy Polder Buków. W dorzeczu Odry jest także siedem elektrowni wodnych.

W NURCIE CIEKAWOSTEK

Warta

To kolejna z trzech **najdłuższych** rzek w Polsce, liczy około 808 km. Źródła Warty znajdują się na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej. Stanowi jeden z największych **dopływów** Odry.

Cześć odcinka żeglownego Warty jest jednocześnie najdłuższym odcinkiem Wielkiej Pętli Wielkopolski.

Warta nie posiada żadnych śluz, a hydroelektrownia z zaporą i zbiornikiem retencyjnym w Jeziorsku jest głównym urządzeniem hydrotechnicznym, wpływającym na regulację jej poziomu.

Dla właściwej gospodarki wodnej na tym skomplikowanym pod względem hydrologicznym terenie wybudowane zostały liczne **przepompownie**; m. in. w Słońsku, Kłopotowie czy Kostrzynie Warnikach.

W NURCIE CIEKAWOSTEK

Klasy czystości wód

Rzeki są niezwykle istotnym elementem ekosystemu, służą jako „drogowskazy” czy miejsca lęgowe dla ptaków, a roślinność porastająca koryta rzek spowalnia jej nurt.

Roślinność związana z rzeką przynosi wiele korzyści. Drzewa i krzewy umacniają korzeniami brzegi, a mniejsza roślinność stabilizuje osady. Trzcina lub krzewy absorbują zanieczyszczenia zapobiegając eutrofizacji wód.

Wg. ramowej dyrektywy wodnej obowiązującej w UE, jakość wód powierzchniowych należy klasyfikować na podstawie pięciu poziomów stanu ekologicznego. Klasyfikacja wód obejmuje 5 klas jakości:

Klasa I: stan bardzo dobry

Klasa II: stan dobrym

Klasa III: stan umiarkowany

Klasa IV: stan słaby

Klasa V: stan zły

W NURCIE CIEKAWOSTEK

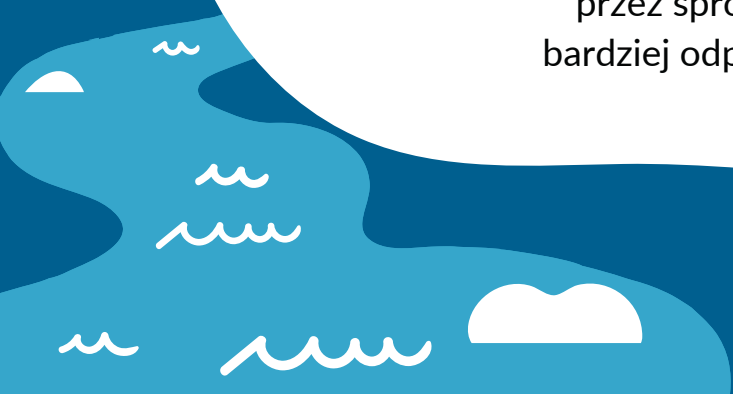
Zwierzęta zamieszkujące polskie rzeki

Polskie rzeki są domem dla wielu gatunków zwierząt, które przystosowały się do życia w wodzie i w okolicznych ekosystemach.

Gatunki zwierząt, jakie **możemy spotkać** w rzece lub jeziorze w Polsce to:

- ryby – np. szczupaki, sumy, pstrągi;
- ssaki – np. bobry, wydry;
- ptaki – np. łabędzie, kaczki krzyżówki, czaple;
- płazy i gady – np. żaby wodne, ropuchy, zaskrońce;
- bezkręgowce – **raki** szlachetne oraz błotne.

Rak szlachetny jest określany jako „**barometr czystości wody**”, ponieważ są bardzo wrażliwe na zanieczyszczenia. Na początku XX raki szlachetne bardzo licznie zamieszkiwały nasze wody, jednak w XIX wieku ich populacja znacząco zmalała przez sprowadzenie do Europy raka pręgowatego, bardziej odpornego na zanieczyszczenia oraz choroby.

W NURCIE CIEKAWOSTEK

Kraina leszcza

To **rzeczna kraina** w dolnym biegu rzeki o szerokim korycie i powolnym nurcie oraz piaszczysto-mulistym dnie.

Meandrująca rzeka tworzy boczne odnogi i starorzecza, gdzie w okresie letnim temperatura wody wzrasta **powyżej 20°C**. Przy dnie pojawiają się deficyty tlenu.

Przy ujściu rzeki do morza tworzy się kraina wód charakteryzująca się zmieszaniem wód: morskiej i rzecznej. **Mieszają się** zatem woda słodka ze słoną.

Stąd ciekawie kształtuje się tam rybostan, który jest bardzo zróżnicowany. W krainie leszcza **spotykają się ryby słodkowodne z niektórymi gatunkami morskimi**.

Żyje tu leszcz, płoć, karp, lin, sandacz, szczupak i węgorz, których bardziej zwarte i zaokrąglone ciała pomagają im dostosować się do wolnego prądu wody.

